

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ: ΔΑΦΝΗΣ ΝΤΥ ΜΩΡΙΕ
«ΡΕΒΕΚΚΑ»

Πολλές φορές αναρωτήθηκα πού χρωστούν την έπιτυχία τους, αυτά τὰ συνήθως πελώρια μυθιστορήματα, πού στό τέλος μένουν γνωστά σαν μυθιστορήματα τής μεγάλης έπιτυχίας, τής μεγάλης κατανάλωσης, όπως θά μπορούσε νά μεταφράσει κανείς τόν άγγλικόν όρο BEST SELLERS. Αναρωτήθηκα, γιατί έχω τή γνώμη πώς οί άπλοι άνθρωποι, τò μεγάλο κοινό, με τήν άκέρια λογική και τò ένστιχτό τους, μπορούν νά έρίσκουν άλάθητα τήν άξία ενός έργου χωρίς νά παρασύρονται από τήν άνεση τής εύκολης ώραιολογίας, χωρίς νά χάνονται στις άδιέξοδους τής ρηχής ψυχολογίας, χωρίς νά έκστασιάζονται μπροστά στα διακοσμητικά τοπία.

Μά ξεχνοῦσα τούς άλλους ανθρώπους, τούς ανθρώπους πού δέν είναι άπλοι, αυτούς πού διαθέζουν για νά περάσουν τήν ώρα τους, για νά ξεχαστούν ή για νά τούς πάρει ο ύπνος. Συλλογιστείτε τήν εύχάριστην έκπληξη τους, όταν μαζί με τήν περιγραφή ενός θαυμάσιου γεύματος τούς σεβφίρουν και μίαν άσυνήθιστην έρωτική περιπέτεια, σκεφθείτε τήν περηφάνεια τους, όταν μαζί με τόν περίπατο σ' ένα άρχοντικό κτήμα έχουν τήν εύκαιρία νά περιπλανηθούν, χωρίς νά σκοντάψουν πουθενά και μέσα στις άλλές τής ψυχολογίας, συλλογισθείτε τήν άνακούφισή τους όταν μαζί με τήν συνταγή για ένα κοκτέιλ, τούς προσφέρουν και μίαν οδηγία κοινωνικής μεταρρύθμισης

και πόσο άνετα προσδευτικοί αισθάνονται όταν καθισμένοι στη βαθειά πολυθρόνα τους παρακολουθούν τὸ ρηχὸ ἐπαναστατικὸ κήρυγμα τοῦ ἠρώα τους.

Συλλογιστεῖτε ἀκόμη ὅτι τις περισσότερες φορές, ὅπως στὴν περίπτωση τῆς Ρεβέκκας, μυθιστορημάτων αὐτὰ εἶναι δοσμένα ἀπὸ συγγραφεῖς σὰν τὴν Δάφνη Ντὺ Μωριέ, ποὺ καὶ τὴν δουλειὰ τους ξέρουν κι' ἔξυπνοι, πολὺ ἔξυπνοι, εἶναι κι' ἡ πρόθεσή τους εἶναι καλή, καὶ τότε θὰ τοὺς καταλάβετε τοὺς ἀναγνώστες αὐτῶν τῶν μυθιστορημάτων.

Θὰ καταλάβετε πῶς κι' ὁ κινηματογράφος, αὐτὸς ὁ μεγάλος κατασκευαστὴς ψευδαισθήσεων (ILLUSIONS) ἔκαμε ἀπὸ τὴ Ρεβέκκα, μιὰ πολὺν ἐνδιαφέρουσα ταινία γιατί ὁ φακὸς μπορεῖ νὰ πλατύνει καὶ ν' ἀναπτύξει ἔτσι μιὰν ὀπτικὴν ἀλήθεια ὥστε νὰ τὴν κάνει πιστευτὴ, μπορεῖ νὰ πολλαπλασιάσει τόσο μιὰ μάσκα ποὺ νὰ τῆς δώσει σχεδὸν τὴν ὑπόσταση προσώπου; νὰ ἐντείνει τόσο πολὺ ἓνα ἐπιφανειακὸ συναίσθημα, ἐπαλαμβάνοντάς το, ποὺ νὰ τοῦ δώσει τὸ βάθος τοῦ πάθους.

Μὰ πῶς τώρα τὸ ἐπιτυχημένο μυθιστόρημα, ἡ ἐνδιαφέρουσα ταινία, ἔγινε στὰ χέρια τῆς ἴδιας τους τῆς συγγραφῆς, ἓνα τόσο κακὸ θεατρικὸ ἔργο ποὺ οὔτε κι' αὐτοὶ οἱ γοητευμένοι ἀναγνώστες του, οὔτε οἱ ἐνθουσιασμένοι θεατῆς τοῦ κινηματογράφου, νὰ μποροῦν νὰ παρακολουθήσουν;

Μήπως ὑποφέρει ἀπὸ τὴν σύγκριση ἔπειτα ἀπὸ τὴν λαμπρὴν ἑρμηνεῖα ποὺ τοῦχε γίνεи στὸν κινηματογράφο ἀπὸ τὸν Λῶρανς 'Ολίβιερ' ποῦχε δώσει ὅλη τὴ μεγάλη τέχνη του γιὰ νὰ ζωντανέψει τὸν Μάξ Ντέ Γουίντερ, τὸν ἀπελπισμένο σύζυγο τῆς Ρεβέκκας, ποὺ σκοτώνει τὴ γυναῖκα του σὲ μιὰ κρίση συχασίας κι' ἀπελπισίας γιὰ τὴν ἀπάνθρωπη διαφθορά της κι' ἀγωνίζεται νὰ ξεχάσει τὶς τύψεις του στὴν ἀγάπη τῆς δεύτερης Κυρίας Ντέ Γουίντερ, ποὺ ἡ Τζόαν Φονταὶν εἶχεν ἀναδείξει ὅλη τὴν ἀγνότητά της καὶ τὴν κατανόηση, μὲ τὸ ἐμπνευσμένο παίξιμό της;

Μήπως οι δυο ώρες της θεατρικής παράστασης δεν φτάνουν, όπως οι άπειρες σελίδες του βιβλίου για να μās πείσουν για την αλήθεια των χαρακτήρων του έργου ή μήπως υποφέρει από την έλλειψη χαρακτήρων;

«Η αλήθεια στο θέατρο είναι κείνη που κι η αντίρρησή της είναι αλήθεια, κι οι μεταφυσικές αλήθειες είναι οι αλήθειες της μάσκας», όπως είπε κι ο WILDE και τέτοιες αλήθειες στη Ρεβέκκα δεν υπάρχουν.

Τώρα φυσικά φαίνεται πως κι ο σκηνοθέτης κι οι ήθοιοι του θεάτρου Κοτοπούλη, έβαλαν τα δυνατά τους για ν' αποδείξουν τις αδυναμίες του έργου, γιατί άλλοιως δεν θα μπορούσε να έξηγηθεί ή ανοίκεια σκηνοθεσία: Το χώλλ του Μάντερλυ, ένος άρχοντικού πύργου, στην Άγγλία, τόσο άρχοντικού που οι ιδιοκτήτες του να ναι γνωστοί σαν οι άφέντες του Μάντερλυ, εΐταν βουτηγμένο στα πράσινα παπάγαλιά και στα ροζ σαν μπουντουάρ ήμικοσμικής κυρίας του FIN DE SIECLE. Ίσως νάταν που για σκηνική οίκονομία έπρεπε να θάλουν στο χώλλ και τα έπιπλα του ιδιαιτέρου γραφείου της Ρεβέκκας, για να παιχτεί ή σκηνή του κομψοτεχνήματος και τα μονογράμματα πάνω στις καρέκλες και το κάθε τι να κάνουν πιο αισθητή την παρουσία της πεθαμένης στο σπίτι μά κι αυτό άκόμη δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει το φριχτό κόκκινο σκέπασμα του πιάνου, τις άπαισιες ζωγραφιστές λάμπες, τ' άνοιχτό γκρίζο των τοίχων κλπ. ούτε το πως ο κ. ιδιαιτέρου γραφείου της Ρεβέκκας, για να παιξουν καλά ούτε κι αυτές άκόμη τις άβανταδόρικες, τις καλές θεατρικές σκηνές του έργου, όπως την έξομολόγηση του έγκλήματος, την αναπόληση των εϋτυχισμένων ημερών στη Βενετία, τη νίκη της αγάπης τους πάνω στο νόμο και στο φόβο για την κοινή γνώμη, ούτε πως ή κυρία Μανωλίδου σε πλήρη σύγχυση μεταξύ άπλότητας κι άπλοικότητας, έδωσε αντί για μίαν άθώα κι άπλή Κυρία Ντέ Γουΐντερ, μίαν ύπαρξη χωρίς ύ-

πόσταση, πως ο κ. Κατράκης παράπαιε, όχι τόσο γιατί θέλει ο ρόλος του να είναι λιγάκι μεθυσμένος, αλλά γιατί ούτε μιά στιγμή δεν μπόρεσε να μπει στο πετσί του μεγάλου διεφθαρμένου, του έκβιαστου έραστή της Ρεβέκκας του Φάρελ. Ούτε μπορεί να έξηγήσει κανείς άλλοιως, γιατί ή κ. Ραυτοπούλου, ούτε καν είχεν ύποπτευτεί πως ύποδοταν την Βεατρίκη Λεύσου, μίαν Άγγλίδα άριστοκράτισσα, πως ο κ. Κωνσταντάρας, εΐταν τόσο άδιάφορος, σχεδόν άφηρημένος ένω ο ρόλος του θέλει τον Κρώλεϋ μόνον άφοσιωμένο, ούτε πως ή κ. Χατζηαργύρη φαινόταν τόσο νέα και κομψή και τόσο μακριά από τον ρόλο της οίκονόμου Ντένβερς. Μόνον ο κ. Φωτόπουλος ξέφυγε από τη γενική προσπάθεια κι έπαιξε σωστά τον ρόλο του Τζιλ Λεύσου.

A. M.